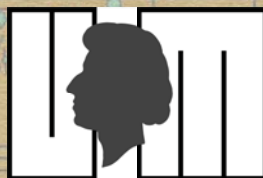

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina

Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Artystyczna *Ad Dei gloriam, ad utilitatem populi* w 110. rocznicę urodzin Feliksa Rączkowskiego

pod honorowym patronatem

JM Rektora UMFC prof. zw. dr. hab. Ryszarda Zimaka oraz
Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych

Warszawa, 17 kwietnia 2016 r.

Kierownictwo naukowe i organizacja
konferencji: mgr Emilia Dudkiewicz

Współpraca:
Wydział Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej, Muzyki Kościelnej, Rytmiki i Tańca
Fonoteka UMFC

Redakcja broszury:
Emilia Dudkiewicz, Tomasz Jagłowski

Skład:
Tomasz Jagłowski

09:00 Msza św. radiowa

Bazylika św. Krzyża, ul. Krakowskie Przedmieście 3

Oprawa muzyczna:

Zespół Wokalny Zakładu Muzyki Kościelnej UMFC

Karol Augustyniak

Wojciech Ciarka

Stanisław Czaj

Adrian Gala

Aleksander Grzybek

Marceli Koszarny

Jan Królak

Michał Markowski

ks. Mariusz Rybałtowski

Jakub Siekierzyński

Bartłomiej Śliwa

o. Radosław Tomczak OFMConv.

Opieka artystyczna, dyrygent:

Michał Sławecki

Organy:

Michał Dąbrowski

Czwarta Niedziela Wielkanocna

Rok C, II

Dz 13, 14. 43-52; Ps 100 (99), 2-3. 4-5 (R.: por. 3c); Ap 7, 9. 14b-17; J 10, 14; J 10, 27-30

Zwycięzca śmierci

(opr. F. Rączkowskiego na czterogłosowy chór męski)

F. Rączkowski

Msza ku czci św. Michała Archanioła

na dwa głosy równe z akompaniamentem organów:

Kyrie – Sanctus – Benedictus – Agnus Dei

O Panie Tyś moim pasterzem

(sł. s. Imelda, muz. J. Kosko)

Panie pragnienia ludzkich serc

(Hymn Kongresu Eucharystycznego w Filadelfii, 1976 r., sł. i muz. O. Westendorf, F. E. Kreutz, opr. polskie ks. Z. Bernat, Z. Grzegorski)

O filii et filiae

(J. Tisserand OFM)

Dziś Chrystus Król

(opr. F. Rączkowskiego na czterogłosowy chór męski)

Część naukowa

Sala Senatu UMFC, ul. Okólnik 2

10:30-10:40

Uroczyste otwarcie konferencji

dr hab. Sławek A. Wróblewski, prof. UMFC

Dziekan Wydziału Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej, Muzyki Kościelnej,
Rytmiki i Tańca UMFC

SESJA I: KONTEKST

prowadzenie: dr Michał Sławecki

10:40-11:10

W obliczu (N)nieznanego. Teologiczno-społeczne konteksty muzyki sakralnej dwudziestego wieku

prof. dr hab. Marta Kierska-Witczak

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu

Wydział Edukacji Muzycznej, Chóralistyki i Muzyki Kościelnej, Zakład Muzyki Kościelnej

11:10-11:40

System edukacyjno-wychowawczy Salezjańskiej Szkoły Organistowskiej w Przemyśle

ks. dr Krzysztof Niegowski SDB

Warszawa, UKSW, Wydział Nauk Pedagogicznych

PRZERWA

SESJA II: CZŁOWIEK

prowadzenie: dr hab. Ireneusz Wyrwa, prof. UMFC

12:00-12:30

„Ze Szczaworyża do Paryża”. Rys biograficzny Feliksa Rączkowskiego

mgr Marietta Kruzel-Sosnowska

Warszawa, ZPSM nr 4

12:30-13:00

Feliks Rączkowski – pedagog i animator życia muzycznego

prof. zw. dr hab. Gabriela Rzechowska-Klauza

Lublin, UMCS, Wydział Artystyczny, Zakład Muzyki Sakralnej i Kształcenia Wokalnego

13:00-13:30

**„Muzyka potrzebna mu po to, żeby Panu Bogu śpiewać” –
koherencja życiowej i twórczej drogi Feliksa Rączkowskiego
w świetle jego dzienników i wspomnień uczniów**

mgr Emilia Dudkiewicz

Warszawa, UMFC, Wydział Kompozycji, Dyrygentury i Teorii Muzyki

PRZERWA

SESJA III: DZIEŁO

prowadzenie: ks. prof. dr Kazimierz Szymonik

13:45-14:15

**Kompozycje sakralne Feliksa Rączkowskiego z udziałem chóru
dr Michał Sławecki**

Warszawa, UMFC, Wydział Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej, Muzyki Kościelnej,
Rytmiki i Tańca

14:15-14:45

**Harmonika w utworach instrumentalnych Feliksa Rączkowskiego
mgr Michał Zawadzki**

Warszawa, Akademia Teatralna im. Aleksandra Zelwerowicza

14:45-15:15

**Wkład Feliksa Rączkowskiego w sztukę akompaniamentu
liturgicznego**

mgr Tomasz Jagłowski

Warszawa, Fonoteka UMFC

15:15-16:30

OBIAD

16:30-18:30

SESJA IV: PANEL WSPOMNIENIOWY

moderacja: mgr Emilia Dudkiewicz,

mgr Marietta Kruzel-Sosnowska

Część artystyczna

Kościół seminaryjny
pw. Wniebowzięcia NMP i św. Józefa Oblubieńca
ul. Krakowskie Przedmieście 52/54

19:30

Koncert utworów Feliksa Rączkowskiego

Sopran:

Joanna Łukaszewska

Organy:

Gabriela Klauza

Marietta Kruzel-Sosnowska

Warszawski Chór Kameralny

Soprany:

Aleksandra Drogosz-Szymańska
Marta Dziewanowska-Pachowska
Anastazja Marusiak
Anna Krzysztofik
Aleksandra Ignaczak

Tenory:

Piotr Minasz
Witold Perłowski
Jan Sajdak
Michał Szulakowski
Rafał Staniec

Alty:

Lidia Baranowska
Izabela Kaszyca
Paulina Doniec

Basy:

Arkadiusz Gniewek
Piotr Karbownik
Dariusz Kopka
Solomon Senrick

Dyrygent:

Agata Góreczna-Jakubczak

Program:

Tema con variazioni

Gabriela Klauza – organy

Msza na głos i organy

Kyrie – Sanctus – Benedictus – Agnus Dei

Joanna Łukaszewska – sopran

Marietta Kruzel-Sosnowska – organy

Dwa Preludia

Marsz żałobny

Marietta Kruzel-Sosnowska – organy

Chorały wielkanocne na czterogłosowy chór mieszany

*Chrystus Pan zmartwychwstał – Alleluja, Jezus żyje – Wstał Pan Chrystus –
Chrystus zmartwychwstał jest – Wesoły nam dzień dziś nastał – Zwycięzca
śmierci*

Warszawski Chór Kameralny

Agata Góreczna-Jakubczak – dyrygent

Bogu-Rodzica (improvizacja)

Marietta Kruzel-Sosnowska – organy

Ojcze nasz na głos i organy

Ave Maria na głos solowy i organy

Joanna Łukaszewska – sopran

Marietta Kruzel-Sosnowska – organy

Nie opuszczaj nas na czterogłosowy chór mieszany i organy

Ecce sacerdos magnus na czterogłosowy chór mieszany i organy

Warszawski Chór Kameralny

Marietta Kruzel-Sosnowska – organy

Agata Góreczna-Jakubczak – dyrygent

Feliks Rączkowski

(ur. Szczaworyż k. Kielc, 12 kwietnia 1906; zm. Warszawa, 16 września 1989). Organista, kompozytor i pedagog. Początkowo gry na organach uczył go miejscowy organista – Stanisław Pachlewski, który udzielał mu również lekcji w zakresie gry na fortepianie i teorii muzyki. W l. 1922-26 R. uczęszczał do Salezjańskiej Szkoły Organistów w Przemyślu, gdzie kształcił się pod kierunkiem ks. Augustyna Piechury (organy), ks. Karola Lewandowskiego (harmonia i kontrapunkt) i ks. Antoniego Śródki (solfeż). Ukończył ją z wynikiem celującym. Od 1926 pracował jako pedagog w macierzystej szkole. W l. 1933-36 studiował w Państwowym Konserwatorium Muzycznym w Warszawie w zakresie gry na organach u Bronisława Rutkowskiego oraz kompozycji u Kazimierza Sikorskiego. Po uzyskaniu dyplomu (z odznaczeniem) pozostał na uczelni jako asystent Rutkowskiego. Z warszawską szkołą związany był do końca życia jako wykładowca (od 1958 w stopniu docenta, a od 1973 profesora nadzwyczajnego), a także jako prodziekan Wydziału Instrumentalnego (1958-68) i Kierownik Katedry Organów (1973-76). Posadę nauczyciela akademickiego sprawował również po przejściu na emeryturę w roku 1976. Do grona jego uczniów należało wielu wybitnych organistów (i kompozytorów), m.in. Andrzej Chorościński, Tadeusz Olszewski, Stanisław Moryto, Marian Sawa, Mirosław Perz, Augustyn Bloch, Marietta Kruzel-Sosnowska. Ponadto R. pracował jako pedagog w PŚSM w Warszawie (1946-60) oraz – w ostatnich latach życia – Instytucie Muzykologii Akademii Teologii Katolickiej (Obecnie UKSW) w Warszawie. Oprócz pracy pedagogicznej czynnie udzielał się jako organista. Do wybuchu II wojny światowej pełnił tę funkcję w salezjańskim kościele św. Rodziny w Warszawie. W l. 1945-70 był organistą w warszawskim kościele św. Krzyża. Ponadto prowadził ożywioną działalność koncertową. Wystąpił z ponad 800 recitalami solowymi, a także z towarzyszeniem solistów, chóru i orkiestry. Koncertował w Europie i w Stanach Zjednoczonych, dając występy w najsłynniejszych salach koncertowych, kościołach i katedrach. Dokonał licznych nagrań dla radia i telewizji. Nagrał 5 płyt z recitalami na organach w Leżajsku, Kamieniu Pomorskim i Oliwie (wyd. przez Veriton i Polskie Nagrania). Był również współzałożycielem wielu festiwali organowych, m.in. w Kamieniu Pomorskim, Oliwie, Koszalinie i Kazimierzu Dolnym. Jako kompozytor znany jest przede wszystkim z szeregu utworów organowych, chóralnych, pieśni na głos i organy oraz opracowań polskich pieśni kościelnych. Za swoją działalność pedagogiczną, koncertową i kompozytorską otrzymał wiele nagród i odznaczeń państwowych, m.in. Medal 10-lecia PRL (1954), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1973), Medal 30-lecia PRL (1974), Nagrodę Ministra Kultury i Sztuki I stopnia (1976), odznaczenie papieskie „Pro Ecclesia et Pontifice” (1979), Nagrodę Błogosławionego Brata Alberta (1980) oraz Nagrodę im. Włodzimierza Pietrzaka (1984).

M. Kruzel-Sosnowska, A. Iwanicka-Nijakowska, *Rączkowski, Feliks*, w: *Kompozytorzy polscy 1918-2000*. Praca zbiorowa pod red. M. Podhajskiego, Tom II, *Biogramy*, Gdańsk – Warszawa 2005, s. 818-819.

Streszczenia referatów

prof. dr hab. Marta Kierska-Witczak

W obliczu (N)nieznanego. Teologiczno-społeczne konteksty muzyki sakralnej dwudziestego wieku

Poruszony zostanie problem postawy twórcy i wykonawcy, zajmującego się sferą muzyki sakralnej w kontekście dramatycznych przemian społecznych i politycznych XX wieku, w kontekście presji wrogich Kościołowi ideologii, wreszcie wobec przemian dziejących się w łonie Kościoła – postulatu liturgicznego powrotu do źródeł, wysuwanego przez ojców Soboru Watykańskiego II. Tytuł – nie bez przyczyny dwuznaczny, sugerujący swoistą bezradność wobec niezależnych od człowieka uwarunkowań historyczno-społecznych, z drugiej – ukazujący liturgiczne ukierunkowanie, jakie nadaje sens każdemu wysiłkowi i każdej aktywności na polu muzyki kościelnej.

ks. dr Krzysztof Niegowski SDB

System edukacyjno-wychowawczy Salezjańskiej Szkoły Organistowskiej w Przemyślu

Założona w 1916 r., w Przemyślu, Salezjańska Szkoła Organistowska była jedynym tego typu ośrodkiem w Polsce do roku 1963, w którym została zamknięta przez władze komunistyczne. Powstała jako wyjście naprzeciw oczekiwaniom środowiska muzyków kościelnych w trosce o podniesienie poziomu muzyki w polskich kościołach, który to poziom pozostawiał wiele do życzenia. Prowadzona przez Zgromadzenie Salezjanów księdza Bosko instytucja była zarządzana znakomicie. System edukacyjno-wychowawczy, oparty na metodzie prewencyjnej ks. Bosko oraz oryginalny program zajęć, konsekwentnie realizowany przez pedagogów, przyniosły szkole powszechną sławę i wzbudzały podziw. O wysoki poziom nauczania zabiegało całe grono pedagogiczne, składające się głównie z Salezjanów (kapłanów, braci zakonnych i kleryków).

Absolwenci szkoły w Przemyślu otrzymywali dyplom uprawniający do wykonywania zawodu organisty. Znakomite wykształcenie oraz dobre przygotowanie praktyczne do zawodu decydowało o tym, że absolwenci szkoły nie mieli żadnych trudności ze znalezieniem pracy, byli wręcz poszukiwani i oczekiwani. Prestiż szkole przynosił także fakt, iż z grona jej uczniów wyrosli późniejsi znakomici muzycy, artyści, wirtuozi gry organowej, wybitni kompozytorzy muzyki kościelnej, pedagodzy, profesorowie szkół oraz wyższych uczelni muzycznych. Do ich grona należeli m.in. Marian Sawa i Feliks Rączkowski, którego 110. rocznicę urodzin świętujemy w roku 2016.

W niniejszej wypowiedzi uwaga zostanie skupiona najpierw na roli muzyki w procesie wychowania młodzieży w charyzmie salezjańskim, następnie omówiony zostanie program nauczania oraz rola Salezjańskiej Szkoły Organistowskiej w Przemyślu w kontekście dbałości o właściwy poziom muzyki kościelnej.

mgr Marietta Kruzel-Sosnowska

„Ze Szczaworyża do Paryża”. Rys biograficzny Feliksa Rączkowskiego

Dowcipny tytuł wystąpienia sugeruje, iż będzie w nim zawarta droga prof. Rączkowskiego do osiągnięcia światowej rangi sukcesów artystycznych, uwieńczonych recitalem w słynnej katedrze Notre Dame w Paryżu.

Urodzony 12 kwietnia 1906 roku w miejscowości Szczaworyż Feliks Rączkowski uczęszczał wraz z rodzicami do parafialnego kościoła pod wezwaniem św. Jakuba i tam słyszał brzmienie zabytkowego pozytywu. Dźwięki te tak zafascynowały młodego chłopca, że zapragnął uczyć się grać na tym instrumencie i zaczął pobierać lekcje u miejscowego organisty, pana Stanisława Pachlewskiego.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości rozpoczął naukę w nowopowstałej Salezjańskiej Szkole Organistowskiej prowadzonej przez OO. Salezjanów w Przemyślu. W ciągu kilku lat poczynił tam niebywałe postępy. Po jej ukończeniu, w roku 1926 został w tejże szkole nauczycielem organów. Wizytujący szkołę prof. Bronisław Rutkowski słyszał grę na organach Rączkowskiego i zaproponował mu studia w swojej klasie organów w Państwowym Konserwatorium Warszawskim.

W 1936 roku Rączkowski rozpoczyna studia w klasie organów i kompozycji tegoż konserwatorium. Po ich ukończeniu zostaje asystentem prof. Rutkowskiego. Pracę dydaktyczną prowadzi do końca życia.

Po wojnie, równoległe do działalności pedagogicznej, zaczyna pracować jako organista w kościele św. Krzyża w Warszawie. Prowadzi tam także działalność jako chórmistrz i kompozytor muzyki chóralnej i organowej. Jednocześnie inicjuje cykl koncertów w tymże kościele. Wykonuje na nich utwory organowe, a także zaprasza innych wykonawców – instrumentalistów i wokalistów. Jego gra organowa, wirtuozeria i rozmach, a także improwizacje zaczynają przyciągać do kościoła św. Krzyża rzesze słuchaczy. Z czasem zaczyna być zapraszany na koncerty do innych miast w Polsce. Po roku 1956 rozpoczyna się kariera zagraniczna Profesora. Wykonuje koncerty w całej Europie i w Stanach Zjednoczonych. Nagrywa na płyty długogrające, do radia i telewizji. Jest jednym z najbardziej cenionych wirtuozów w Europie. Zostaje zaproszony do wykonania recitalu w katedrze Notre Dame w Paryżu.

Pomimo iż koncertowanie wymagało od niego codziennego ćwiczenia, znajdował czas na dydaktykę, kompozycję, działalność koncertową i społeczną. Doszedł na szczyty kariery muzycznej dzięki wielkiemu talentowi popartemu rzetelną, codzienną pracą i modlitwą.

prof. zw. dr hab. Gabriela Rzechowska-Klauza

Feliks Rączkowski – pedagog i animator życia muzycznego

W swoim referacie chcę przedstawić sylwetkę Profesora jako pedagoga Szkoły Organistowskiej w Przemyślu i Konserwatorium Warszawskiego (okres międzywojenny), zaś po II wojnie światowej – w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Warszawie. Przedstawię też nazwiska absolwentów-wychowanków Profesora, wśród których jest cała plejada znakomitych organistów-wirtuozów, kompozytorów czy muzykologów, zasłużonych dla polskiej kultury. Przez pryzmat osobistych doświadczeń z czasów studiów instrumentalnych u Profesora podkreślę Jego cechy „człowieczeństwa”. Omówię też zasługi Profesora na niwie „upowszechniania kultury” jako inicjatora wielu międzynarodowych festiwali organowych w Polsce, kontynuowanych do czasów nam współczesnych.

mgr Emilia Dudkiewicz

„Muzyka potrzebna mu po to, żeby Panu Bogu śpiewać” – koherencja życiowej i twórczej drogi Feliksa Rączkowskiego w świetle jego dzienników i wspomnień uczniów

Feliks Rączkowski całe życie związał z muzyką, traktując ją jako swoje powołanie i drogę do duchowego doskonalenia. Religijność i przeżywanie wiary stanowiło źródło jego działalności, nadawało sens pracy i życiu, a także w naturalny sposób znalazło odzwierciedlenie w jego kompozycjach (utwory organowe, ponad 200 kompozycji sakralnych, harmonizacje pieśni kościelnych). Z zapisków pozostawionych w dziennikach oraz ze wspomnień uczniów i przyjaciół Rączkowskiego wyłania się obraz człowieka głębokiej duchowości, przekładającej się na życie codzienne i aktywność twórczą. Duchowość rozumiana w aspekcie chrześcijańskim ma podstawę w osobowej relacji miłości człowieka z Bogiem, oznaczającej wszystkie relacje bosko-ludzkie, wyrażające się w konkretnych postawach życiowych. Fundamenty życia duchowego opierają się na wierze ożywianej przez modlitwę, na ukierunkowaniu sakramentalnym (szczególnie liturgicznym) oraz na pielęgnowaniu postawy miłości. W praktykę życia duchowego zostaje włączona wszelka działalność człowieka, realizowana we wspólnocie Kościoła i odczytywana jako powołanie.

dr Michał Sławecki

Kompozycje sakralne Feliksa Rączkowskiego z udziałem chóru

W wystąpieniu ukazana zostanie różnorodność sakralnych kompozycji Feliksa Rączkowskiego z udziałem chóru, na którą składają się 52 oryginalne utwory. Kompozytor z powodzeniem operuje odmiennymi formacjami a cappella oraz z towarzyszeniem organów lub fortepianu – od dwóch i trzech głosów równych i mieszanych, przez 3-głosowe chóry żeńskie, 3 i 4-głosowe chóry męskie aż do 4-głosowego chóru mieszanego. W dwóch kompozycjach występuje dodatkowo głos solowy. Wśród większych form muzyczno-liturgicznych wymienić należy 4 msze: *Bogurodzica* na chór mieszany z organami (1943), *Msza* na 3 głosy żeńskie (1953/56), *Msza Adwentowa* na chór mieszany a cappella (1951), *Pierwsza Msza Polska ku czci św. Michała Archanioła* na 3-głosowy chór męski z organami oraz *Msza ku czci św. Michała Archanioła* na 2 głosy równe z organami (1953) oraz 4 kantaty z towarzyszeniem organów: ku czci Matki Boskiej Niepokalanej (1946), ku czci ś.p. ks. Bronisława Markiewicza, ku czci Najświętszej Maryi Panny Niepokalanej – *Radosna pieśń* oraz ku czci św. Jadwigi Patronki Dolnego Śląska. Wśród mniejszych kompozycji sakralnych przeważa użytkowa forma pieśni zwrotkowej, w której głosy chóralne wspomagane są niejednokrotnie partią instrumentalną. Tematyka utworów zdradza związki kompozytora z określonymi środowiskami kościelnymi czy konkretnymi wspólnotami. Krótka analiza formalna pozwoli zindywidualizować cechy języka muzycznego Rączkowskiego, charakteryzującego się stylem liturgicznym, prostotą środków i technik, przywiązaniem do tekstu sakralnego oraz celnością i zwięzłością wypowiedzi muzycznej.

mgr Tomasz Jagłowski

Wkład Feliksa Rączkowskiego w sztukę akompaniamentu liturgicznego

W środowisku muzyków kościelnych Feliks Rączkowski znany jest przede wszystkim jako autor śpiewników z akompaniamentami organowymi do liturgii. Obok kariery organisty wirtuoza, pracy pedagogicznej i okazijnego komponowania, na przestrzeni całego życia pracował on nad harmonizowaniem polskich pieśni religijnych i śpiewów gregoriańskich. Wydawnictwa te, celowo dostosowane do umiejętności początkujących organistów, do dziś cieszą się ogromną popularnością. Stanowiąc pokaźną bazę opracowań dla muzyków zatrudnionych w parafiach, stały się elementarzem gry liturgicznej. Nie wszystkie jednak tego rodzaju prace zostały opublikowane, nie wszystkie też zachowują walor użytkowy. Część z nich straciła na aktualności bądź to z powodu reformy liturgii po Soborze Watykańskim II, bądź to z racji odmiennego spojrzenia na śpiew gregoriański.

Noty o prelegentach i wykonawcach

fot. za www.mojaolesnica.pl

Michał Dąbrowski

Ukończył Wydział Wychowania Muzycznego oraz Wydział Instrumentalny w klasie organów prof. Józefa Serafina w warszawskiej PWSM. Uczestniczył w międzynarodowych konkursach organowych w Chartres i Pradze. Podczas konkursu improwizacji organowej w ramach Internationale Orgeltage in Muensterland w roku 1979 zdobył II nagrodę.

Od 1979 r. kieruje Chórem Akademickim SGGW, wraz z którym wykonał szereg wielkich form oratoryjnych, m.in: *Magnificat*, *Johannespasion* i *Mszę h-moll* J. S. Bacha, *Requiem* W. A. Mozarta, *Ein Deutsches Requiem* J. Brahmsa, *Requiem* G. Faure'go.

Od 1983 r. równolegle pełni obowiązki organisty kościoła św. Krzyża, skąd w każdą niedzielę Polskie Radio transmituje msze święte. W latach 1982–2005 związany był współpracą artystyczną ze znakomitą polską śpiewaczką Stefanią Woytowicz, wraz z którą wystąpił m.in. na specjalnym koncercie dedykowanym Janowi Pawłowi II w Castel Gandolfo.

Michał Dąbrowski dokonał prawykonań utworów kompozytorów polskich: Henryka Mikołaja Góreckiego, Bolesława Woytowicza, Andrzeja Kurylewicza i Mariana Sawy. Jest organizatorem spotkań chórów pod nazwą *Cantate Domino*, które odbywają się od 1984 r. co dwa lata, w kościele Nawiedzenia NMP w Warszawie. Sprawuje również kierownictwo muzyczne cyklu koncertów *Musica Sacra* w kościele św. Krzyża.

Wraz z Chórem Akademickim SGGW jest zdobywcą licznych nagród na krajowych i międzynarodowych konkursach muzycznych. Od października 2000 r. wykłada w Uniwersytecie Muzycznym w Warszawie i Białymstoku improwizację organową i grę liturgiczną. W 2014 r. uzyskał w UMFC stopień doktora sztuki muzycznej.

W roku 2015 otrzymał Brązowy Medal Zasłużony Kulturze *Gloria Artis*. Koncertuje w kraju i za granicą. Jako organista i dyrygent dokonał nagrań płytowych, radiowych, telewizyjnych i filmowych.

fot. Krzysztof Kotynia

Emilia Dudkiewicz

Absolwentka muzykologii i teologii na UKSW (dyplomy z wyróżnieniem) oraz podyplomowych studiów z Informacji Naukowej na UW, pracownik Fonoteki UMFC w Warszawie. Jest członkiem-założycielem Stowarzyszenia *Clamaverunt Iusti* oraz członkiem Towarzystwa Naukowego im. Franciszka Salezego. Bierze czynny udział w konferencjach i sympozjach naukowych o zasięgu międzynarodowym i ogólnopolskim. Jest autorką 10 haseł do Encyklopedii Katolickiej KUL, kilkunastu artykułów naukowych, blisko 200 artykułów popularnonaukowych (m.in.: „Twoja Muza”, „Polska Muza”, „Muzyka21”, „Presto. Prosto o muzyce klasycznej”) oraz komentarzy koncertowych i programowych. Współpracuje z Radiem Warszawa, dla którego w latach 2009–2013 przygotowała i zrealizowała ponad 120 audycji muzycznych (autorskie cykle: *Sacrum w muzyce*, *Uchem Chopina*, *Mulierum Schola Gregoriana Clamaverunt Iusti o śpiewie gregoriańskim*). Od 2013 r. jest wykładowcą Studium Śpiewu Gregoriańskiego w Niepokalanowie. Jako chórzystka współpracuje z takimi zespołami, jak m.in.: Mulierum Schola Gregoriana Clamaverunt Iusti, Warszawski Chór Kameralny, Il Tempo, Chopin Vocal Consort. Wzięła udział w licznych prawykonaniach, festiwalach o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym oraz nagraniach płyt CD. W 2015 r. ukazała się płyta rejestrująca jej autorski projekt: *Verbum Incarnatum. Tajemnica Słowa Wcielonego w śpiewie gregoriańskim i ambrozjańskim z improwizacjami saksofonowymi. Św. Janowi Pawłowi II w hołdzie*, P. Gusnar, MSG Clamaverunt Iusti, dyr. M. Sławecki, Ars Sonora ARSO-CD-59; album otrzymał nominację do nagrody Fryderyk 2016.

Agata Góreczna-Jakubczak

W latach 1999–2002 studiowała na kierunku Wychowania Muzycznego Wydziału Artystycznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (klasa dyrygentury prof. Urszuli Bobryk). W 2006 r. ukończyła studia z wyróżnieniem na Wydziale Edukacji Muzycznej Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie dyrygentury chóralnej prof. Ryszarda Zimaka. W 2011 roku otrzymała stopień doktora sztuk muzycznych.

W latach 2005–2006 była dyrygentem Akademickiego Chóru Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie oraz Chóru Towarzystwa Przyjaciół Chóru Uniwersytetu Warszawskiego Amici Canentes. W roku 2005 poprowadziła Orkiestrę Filharmonii Dolnośląskiej w koncercie finałowym XII Ogólnopolskiego Festiwalu *Gwiazdy promują*. Była również stypendystką Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Od października 2006 r. pracuje na Wydziale Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej, Muzyki Kościelnej, Rytmiki i Tańca Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina, obecnie na stanowisku adiunkta w Katedrze Dyrygentury Chóralnej.

W latach 2006–2012 jako dyrygent-asystent Chóru Mieszanego UMFC brała udział w przygotowaniach wielkich dzieł oratoryjnych W. A. Mozarta, J. Elsnera, G. Rossiniego, A. Brucknera, C. Orffa, K. Szymanowskiego, M. Sawy, S. Moryty.

W latach 2009–2014 swoją działalność artystyczną i pedagogiczną prowadziła również jako dyrygent Chóru Dziecięcego szkoły I stopnia w Zespole Państwowych Ogólnokształcących Szkół Muzycznych I i II st. nr 3 im. Grażyny Bacewicz w Warszawie.

We wrześniu 2009 r. została asystentem dyrygenta Warszawskiego Chóru Kameralnego (dawniej Chóru Warszawskiej Opery Kameralnej), a w październiku 2014 dyrygentem i kierownikiem artystycznym zespołu. Współpracowała w przygotowaniach dzieł J. S. Bacha, G. F. Haendla, J. Haydna, W. A. Mozarta, J. Elsnera, G. Rossiniego, G. Mahlera, J. Ph. Rameau.

W maju 2015 r. reaktywowała Chór Kameralny Chopin Vocal Ensemble, działający przy Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina.

Tomasz Jagłowski

Absolwent muzykologii na Uniwersytecie Warszawskim oraz teologii na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie. Przez szereg lat pracował jako organista (m.in. w konkatedrze św. Jakuba w Olsztynie i w parafii Chrystusa Króla w Warszawie). Obecnie kierownik Fonoteki Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina. Obszary zainteresowań: muzyka popularna (w szczególności progresywna muzyka rockowa), systemy duchowości heterodoksyjnej, psychologia kultury, filozofia przyrody.

Marta Kierska-Witczak

Absolwentka uczelni muzycznych we Wrocławiu (dyplom z wyróżnieniem, 1990) i Bydgoszczy, profesor sztuk muzycznych (2011). Kierownik Zakładu Muzyki Kościelnej w AMKL, gdzie opiekuje się dydaktyką w ramach specjalności oraz sprawuje kierownictwo nad ogólnopolskimi sympozjami i warsztatami z zakresu muzyki kościelnej i chóralistyki. Juror międzynarodowych i ogólnopolskich konkursów muzycznych, kierownik Międzynarodowego Turnieju Dyrygentury Chóralnej *W STRONĘ POLIFONII*, koordynator Dolnośląskiego Festiwalu Nauki (2008–13). Wielokrotna stypendystka systemu *Erasmus* i *Ceepus*, pracowała z zespołami w wielu europejskich uczelniach w Niemczech, we Włoszech, Bułgarii, Hiszpanii i Chorwacji, Rumunii, Bośni i Hercegowinie, także na Białorusi i na Litwie. Współpracuje z różnymi chórami Wrocławia, z którymi w ramach polskich i europejskich projektów festiwalowych i konkursowych zdobywała najwyższe nagrody. W latach 1993–2015 była kierownikiem artystycznym Chóru Kameralnego Politechniki Wrocławskiej Consonanza, z którym poprowadziła kilkaset koncertów z różnorodnym programem – od średniowiecznej monodii do wokально-instrumentalnych form współczesnych, biorąc udział i zdobywając wysokie nagrody (także nagrody indywidualne) podczas licznych festiwali i konkursów muzycznych (Polska, Czechy, Austria, Francja, Macedonia, Niemcy, Portugalia, Węgry, Wielka Brytania, Włochy, Belgia, Francja). Absolwenci jej amatorskiego chóru śpiewają na zawodowych scenach Polski i Europy (Warszawa, Poznań, Wiedeń, Mediolan, Nowy Jork i in.) Na co dzień zatroskana o poziom muzyki liturgicznej lokalnych wspólnot we Wrocławiu, prowadzi chóry, warsztaty i przygotowuje kadrę młodych muzyków kościelnych. Od 2012 r. jest kierownikiem Chóru Convivium działającego przy parafii św. Rodziny we Wrocławiu, z którym obok systematycznej funkcji liturgicznej prowadzi działalność koncertową. Członek SPMK i AISGre Sekcji Polskiej.

fot. Joanna Cieřlik

Gabriela Klauza

Ukończyła studia w Akademii Muzycznej w Warszawie, uzyskując dwa dyplomy: w zakresie pedagogiki muzycznej, ze specjalnością dyrygenta-chórmistrza oraz w zakresie instrumentalistyki w klasie organów nestora polskiej organistyki, prof. Feliksa Rączkowskiego. Uczestniczyła w kursach mistrzowskiej interpretacji, prowadzonych przez profesorów: Johanna Wunderlicha, Jeana Regnery i Guy Boveta. Stale występuje jako organista-wirtuoz w kraju i za granicą (Anglia, Dania, Izrael, Niemcy, Szwajcaria, Szwecja, Ukraina, Włochy). Jest inicjatorem, organizatorem i dyrektorem artystycznym festiwali i koncertów popularyzujących muzykę instrumentalną i wokально-instrumentalną w swym rodzinnym Lublinie oraz innych miastach Polski. Jest też konsultantem przy budowie i renowacji organów w wielu polskich ośrodkach kultury muzycznej i sakralnej. Stale współpracuje z Filharmonią Lubelską. W latach 1982–1997 prowadziła klasę organów (kurs wirtuozowski) w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. W latach 1997–2012 prowadziła wykłady z przedmiotu „muzyka kościelna” w Wyższym Seminarium Duchownym OFM Cap. w Lublinie oraz kierowała założonym przez siebie chórem kleryków *Canti Minores* tego Seminarium. Tytuł naukowy profesora sztuk muzycznych uzyskała w 2002 r. Jest profesorem zwyczajnym w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, gdzie w Instytucie Muzyki prowadzi założoną przez siebie w 1999 r. klasę organów. Od wielu lat prowadzi też klasę dyrygentury chóralnej oraz przedmioty z zakresu muzyki kościelnej. Przez dwie kadencje pełniła obowiązki dyrektora Instytutu Muzyki oraz prodziekana Wydziału Artystycznego. Opracowała program nauczania i zorganizowała w 2001 r. nowy kierunek artystyczny w UMCS – *Jazz i muzyka estradowa*. Obecnie jest kierownikiem Zakładu Muzyki Sakralnej i kształcenia Wokalnego (dawny Zakład Muzyki Organowej, Sakralnej i Improwizacji). Za swoją działalność artystyczną, pedagogiczną i organizacyjną była wielokrotnie uhonorowana medalami i nagrodami przez najwyższe władze państwowe, miejskie, uniwersyteckie oraz kościelne.

fot. Jolanta Sosnowska

Marietta Kruzel-Sosnowska

Organistka, teoretyk, pedagog i popularyzator muzyki. Absolwentka Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie (organy u prof. Rączkowskiego, teoria muzyki u prof. Andrzeja Dobrowolskiego – oba dyplomy z wyróżnieniem) i wieloletni wykładowca klasy organów w tejże Uczelni na kierunku Muzyka Kościelna oraz w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Prowadzi klasę organów w ZPSM nr 4 im. Karola Szymanowskiego w Warszawie. Spod jej ręki wyszło ponad 50 absolwentów – obecnie czołowych polskich organistów.

Ożywiona działalność koncertowa Marietty Kruzel-Sosnowskiej obejmuje recitale na wszystkich większych festiwalach organowych w Polsce oraz za granicą (Austria, Belgia, Białoruś, Dania, Finlandia, Francja, Niemcy, Rosja, Stany Zjednoczone, Szwajcaria, Szwecja, Włochy).

Artystka nagrała szereg audycji organowych dla Polskiego Radia. W dorobku ma liczne płyty CD (między innymi z muzyką Mariana Sawy – *Organ Music II* AP0068 nominowaną do nagrody Akademii Fonograficznej Fryderyk) oraz CD nagrane na zabytkowych organach w Leżajsku, Legnicy, Bielsku Białej i Rożnińsku Wielkim, jak również we Władysławowie, Czerwińsku, Ostrzeszowie, a także na XVII wiecznym pozytywie w Przecznie koło Torunia. Dokonała wielu prawykonań polskiej muzyki organowej.

Zajmowała się też popularyzacją muzyki w Estradzie Kameralnej Filharmonii Narodowej (poprowadziła około 6000 koncertów dla dzieci i młodzieży). Za swoją działalność została przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego uhonorowana odznaką *Zasłużony Działacz Kultury*.

Zasiada w Jury konkursów organowych w Polsce. Jest prezesem Towarzystwa im. Mariana Sawy, które zajmuje się promocją twórczości tego kompozytora i wydawaniem jego utworów. Prowadzi także kursy interpretacji jego muzyki.

fot. Katarzyna Bieniaszewska

Joanna Łukaszewska

Sopran, instruktor emisji głosu. W 1998 r. uzyskała dyplom ukończenia studiów wyższych w Sekcji Muzykologii ATK w Warszawie. W roku 1999 ukończyła Studium Doktoranckie ATK i Studium Pedagogiczne UMFC. W latach 1998–2002 studiowała w Akademii Muzycznej w Bydgoszczy na Podyplomowym Studium Emisji Głosu. Studia ukończyła z wyróżnieniem. W latach 1993–2002 współpracowała z Chórem UKSW (dawniej ATK), jako chórzystka, solistka, korepetytor i instruktor emisji głosu. Obecnie pracuje w Akademii Muzycznej w Bydgoszczy na Podyplomowych Studiach Chórmistrzowskich i Emisji Głosu jako wykładowca, prowadzi emisję głosu w Chórze Uniwersytetu Warszawskiego (2002–2006, 2012–) i Chórze Katedry Warszawsko-Praskiej *Musica Sacra* (od 2002). Ma w swoim dorobku 9 płyt CD z partiami solowymi, wiele z nich było nominowanych do nagrody Fryderyk. Od 1998 roku jest członkiem Akademii Fonograficznej. Prowadzi warsztaty i szkolenia z zakresu zespołowej i indywidualnej emisji głosu, zasiada w jury konkursów, przygotowuje pracę doktorską na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina.

fot. Marek Stasik

ks. Krzysztof Niegowski SDB

Jest absolwentem ATK w Warszawie (magister teologii, 1990) oraz Akademii Muzycznej im. J. Paderewskiego w Poznaniu (Wydział Wychowania Muzycznego i Rytmiki, 1997). W latach 1990–1996 prowadził Chór św. Cecylii w parafii św. Rodziny w Pile. W latach 1996–1999 był kierownikiem Ośrodka Szkolenia Organistów w WSD w Łądzie. Od 1996 r. prowadzi zajęcia z muzyki liturgicznej w Wyższym Seminarium Duchownym Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzie nad Wartą oraz w Krakowie. W roku 2000 uzyskał tytuł doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk humanistycznych/muzykologia w UKSW w Warszawie. W latach 2000–2013 był adiunktem w katedrze Źródeł i Analiz Muzyki Dawnej na Wydziale Nauk Historycznych i Społecznych UKSW w Warszawie (sekcja Muzykologii Teoretycznej i Stosowanej), prowadząc zajęcia dydaktyczne. Od 2013 r. prowadzi zlecone wykłady na Wydziale Nauk Pedagogicznych UKSW. W swoim dorobku naukowym posiada kilkadziesiąt publikacji, na które składają się zarówno artykuły naukowe, popularnonaukowe, hasła encyklopedyczne, jak i recenzje i sprawozdania. Jest członkiem m.in. Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych, Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego oraz członkiem Komitetu Organizacyjnego Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego w Rumi. W swoich badaniach naukowych koncentruje się wokół polskiej muzyki religijnej epoki renesansu i baroku, tzw. muzyki konfesyjnej oraz działalności muzycznej Zgromadzenia Salezjanów ks. Bosko.

Michał Sławecki

Doktor, dyrygent, kompozytor, organista i gregorianista, absolwent muzyki kościelnej i kompozycji w Akademii Muzycznej Fryderyka Chopina w Warszawie, kontynuował studia w Conservatorio di Musica A. Casella w L'Aquila i w Papieskim Instytucie Muzyki Sakralnej w Rzymie. Specjalizował się w zakresie śpiewu gregoriańskiego u Nino Albarosy, Johannes B. Göschla i Alberto Turco. W kręgu jego zainteresowań artystycznych i naukowych leży semiologia gregoriańska, interpretacja zachodniej monodii liturgicznej w oparciu o najstarsze dostępne świadectwa rękopiśmienne, polska współczesna chóralna muzyka sakralna. Prowadzi Chór Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz dwa zespoły gregoriańskie: żeński – Mulierum Schola Gregoriana Clamaverunt Iusti i męski – Schola Gregoriana Cardinalis Stephani Wyszyński. Jest pedagogiem Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Zakładzie Muzyki Kościelnej.

Michał Zawadzki

fot. M. Konarski

Pianista, akompaniator, nauczyciel przedmiotów teoretycznych, wykładowca akademicki, recenzent muzyczny. Absolwent specjalności Teoria Muzyki w Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina (2008) oraz Podyplomowych Studiów Menedżerów Kultury w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie (2015).

Współpracuje w charakterze muzyka z teatrami Capitol i Roma, Płocką Orkiestrą Symfoniczną, pieśniarką Joanną Lewandowską, olsztyńską wokalistką Agatą Grześkiewicz, krakowskim aktorem Mateuszem Bierytem.

Jako wykładowca współpracował z Uniwersytetem Muzycznym Fryderyka Chopina, a obecnie jest związany ze Społeczną Akademią Nauk oraz Akademią Teatralną im. Aleksandra Zelwerowicza.

Zainteresowania naukowe: harmonika utworów fortepianowych od romantyzmu do współczesności, szeroko rozumiana muzyka popularna i jazzowa, problematyka piosenki artystycznej (poetyckiej, literackiej, aktorskiej).

Zespół Wokalny Zakładu Muzyki Kościelnej UMFC

Zespół składa się ze studentów kierunku muzyka kościelna, prowadzonego na Wydziale Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej, Muzyki Kościelnej, Rytmiki i Tańca UMFC. Repertuar stanowią utwory sakralne, interpretowane w kluczu związku muzyki z tekstem. Zespół uczestniczy w życiu Wydziału i Uniwersytetu, biorąc udział w uroczystych liturgiach i koncertach oraz egzaminach dyplomowych.

fot. Jarosław Budzyński

Warszawski Chór Kameralny

Zespół założony został w roku 1983 przez Ryszarda Zimaka z inicjatywy Stefana Sutkowskiego, dyrektora Warszawskiej Opery Kameralnej, dla potrzeb wykonania muzyki oratoryjno-kantatowej, stanowiącej zawsze ważną pozycję repertuaru Opery. Z czasem ta formuła repertuarowa uległa znacznemu poszerzeniu, wzbogacając się o muzykę a cappella, filmową, a także o udział w scenicznych realizacjach oper. Oficjalną inauguracją pracy chóru stało się wykonanie *Oratorium wielkanocnego* J. S. Bacha, w marcu 1983 r. w Filharmonii Narodowej.

W skład zespołu wchodzi chórzyści z bardzo różnych środowisk – początkowo byli to profesjonalni śpiewacy związani z chórami Filharmonii Narodowej i Teatru Wielkiego, później także studenci i absolwenci różnych wydziałów Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina oraz innych warszawskich uczelni, a także przedstawiciele innych zawodów, zawsze jednak reprezentujący wysoki poziom muzycznych umiejętności i walorów wokalnych.

W ponad trzydziestoletnią historię Warszawskiego Chóru Kameralnego wpisuje się szereg znaczących dokonań artystycznych w Polsce i poza jej granicami. Zagraniczne trasy koncertowe chóru wiodły do Włoch, Francji, Austrii oraz Niemiec. Zespół współpracował z wieloma wybitnymi dyrygentami, biorąc udział w koncertach pod batutą m.in. Leonarda Bernsteina, Riccarda Chailly, Marka Janowskiego. Brał również udział w prawykonaniu *Holocaust Memorial Cantata* Marty Ptaszyńskiej, następnie wykonał to dzieło pod dyktando sir Yehudi Menuhina podczas Festiwalu w Schleswig-Holstein oraz w Filharmonii Narodowej w 1993 r. Współpraca ze Zbigniewem Preisnerem zaowocowała wykonaniem partii chóralnych podczas koncertów i rejestracji fonograficznych jego muzyki – *Wieliczka* (1995), *Ateny* (1996); prawykonanie i nagranie płytowe *Requiem dla mojego przyjaciela* (1998).

Chór często brał udział w przedsięwzięciach scenicznych realizowanych przez Warszawską Operę Kameralną: *Alceste* Lully'ego, *Tancrede* Campri (Malgoire), *Imeneo* Haendla (Kłosiewicz), *Sroka złodziejka* Rossiniego (Silva), *Krakowiacy i górale* Stefaniego (Kłosiewicz). W roku 2001 uczestniczył w dwóch prapremierach nowych dzieł, skomponowanych na zamówienie Stefana Sutkowskiego: *Antygony* Zbigniewa Rudzińskiego (reż. Jarosław Kilian) oraz *Balthazara* Zygmunta Krauzego (reż. Ryszard Peryt). Zespół występował także gościnnie na scenach teatru Narodowego i Teatru Wielkiego w Warszawie. Współpracował z tak wybitnymi reżyserami jak Kazimierz Dejmek, Michał Znaniecki, Jarosław Kilian i Ryszard Peryt.

Od roku 1983 zespół regularnie uczestniczy w festiwalu *Ad hymnos, ad cantus* – Muzyka Staropolska w Zabytkach Warszawy, realizując współczesne prawykonania wybitnych dzieł Mielczewskiego, Szarzyńskiego, Pękiela, Stachowicza, Dankowskiego, Kurpińskiego. Brał również udział we wszystkich dotychczasowych edycjach Festiwalu Mozartowskiego WOK występując pod batutą Marka Nowakowskiego, Rubena Silvy, Tadeusza Wicherka, Zbigniewa Gracy, Tadeusza Karolaka, Ryszarda Zimaka, Władysława Kłosiewicza.

Dorobek chóru wzbogacają nagrania płytowe – *Pasja* G. Paisiella (1987), płyta z repertuarem kolędowym (1992), *Psalm* M. Gomółki (1992), muzyka sakralna W. Dankowskiego (1995), *Holocaust Memorial Cantata* M. Ptaszyńskiej (1996), udział w nagraniu dwóch płyt z muzyką Z. Preisnera, czy wysoko ocenianych *Pieśni kurpiowskich* Szymanowskiego (1998). Szczególną pozycję w repertuarze i dyskografii zespołu zajmuje monumentalna *Pasja* J. Elsnera (koncerty w Warszawie, Wrocławiu i Berlinie pod dyr. J. Kaspzyka, edycja płytowa w 1998 r.). Zespół uczestniczył ponadto w licznych rejestracjach radiowych i telewizyjnych.

W latach 2006–2009 kierownictwo sprawowała Wanda Tchórzewska-Kapała, w latach 2009–2014 ponownie Ryszard Zimak. Od października 2014 r. kierownikiem chóru jest Agata Góreczna-Jakubczak.

